

else af Ægteskab, om man skal vælge almindelig borgerlig Ægteforening eller kirkelig Ægteforening plus Vielse. Der er talt og skrevet uendelig meget om dette Spørgsmaal, som er et udmærket Eksempel paa det danske Folks og den danske Rigsdags Beslutsomhed og Handlekraft, og navnlig har Venstre — endda de samme Mænd indenfor Venstre — haft forskellige Standpunkter i denne Sag, nogle endda, som Venstres Førere, det samme Standpunkt flere Gange med frisindede Afbrydelser. En saadan Aandslivlighed og Bevægelighed er vi ikke i Stand til at udfolde fra vor Side, vi klarer os stadig med det samme Standpunkt, saa meget mere som det ogsaa fra kirkelig Side, af Grundtvig — og de senere Navne kender man jo, ellers kan man læse sig dem til i Folketingsforhandlingerne —, indrømmes, dels at Ægteskabsindgaaelsen er en rent borgerlig Akt, dels at det afgørende ved Ægteskabs Indgaaelse er de to Parters Erklæring overfor hinanden om at ville være Mand og Hustru. Jeg skal ikke gaa nærmere ind herpaa og heller ikke paa de mange Citater, som særlig i Folketinget blev fremdraget for at belyse kendte Grundtvigianeres og Venstremænds tidligere Opfattelse af dette Spørgsmaal. Fra vor Side set er Sagen lige til: Ægteskabet er en borgerlig Institution, en bestemt legaliseret Form for Samlivet mellem Mand og Kvinde, og det skal derfor indgaaes for den borgerlige Myndighed, der paases, at de af Lovgivningsmagten fastsatte Betingelser virkelig er til Stede, mens de Ægtefæller, der af religiøse Grunde ønsker eller mener at burde søge kirkelig Velsignelse af den Pagt, de har indgaaet, har den friest mulige Adgang hertil. Herved giver man Kejseren, hvad Kejserens er, og Gud, eller skal vi sige Kirken, hvad dens er. Men den valgfrie Form, den fakultative Ordning, er netop ikke fri, der er efter den ingen Ret til at faa kirkelig Vielse; det er noget, Præsterne bestemmer; det afhænger af denne Embedsmand, om det unge Par finder Naade for hans Øjne, og vi er jo ikke helt ukendte baade med herskesyge og dømmesyge Præster. Det er, synes det mig, netop Uærligheden i Tilslutningen til den fakultative Ordning. Som Pastor Laursen udtalte i Folketinget:

„I kan vælge, hvilken Form I vil, og hvilken Form I end vælger, er Ægteskabet lige gyldigt. Vælger de saa den kirkelige Form, kan de faa Kirkens Velsignelse, hvis de kan formaa nogen Præst dertil, og hvis de ikke ønsker denne, kan de blive fri.“ Forsvaret er formuleret ganske efter Reception: Snedige som Slanger og] enfoldige som Duer. Det ser ud, som der er fuldkommen frit Valg for Befolkningen, men det er i Virkeligheden for Embedsmændene, Valget er frit. Vi er ikke særlig imod at give Embedsmændene frit Valg, vel at mærke, naar det først er fastslaaet, at ethvert Ægteskab indgaaes for den borgerlige Myndighed. Thi naar det kun drejer sig om en rent kirkelig Velsignelse af et allerede indgaaet Ægteskab, men ogsaa først da, er det naturligt, at de kirkelige Myndigheder og Embedsmænd faar en friere Stilling.

Men Hovedgrunden, den dybere Grund til, at jeg for mit personlige Vedkommende er en absolut Tilhænger af den almindelige borgerlige Ægteforening, er ingenlunde nogen Rethaveribetragtning over, hvilken Myndighed der rettelig bør forene disse Ægtefolk, det er en rent etisk Betragtning. Kirken har alle Dage søgt at bevare sin rent verdslige Magt saa længe som muligt. Den anerkender vel, at Aand er Magt, men den har et lige saa aabent Blik for Betydningen af Indesiden med de verdslige Magtfaktorer: Statskirken, et statslønnet Præsteskab, Kirkegods o. s. v., og den viger i saa Henseende ingenlunde tilbage for at knæsette Hykleriet. Hvis Kirken alene holdt paa det indre religiøse Liv og foragtede Hyklari og Farisæisme, vilde man fra Kirkens Side være de første til netop at kræve almindelig borgerlig Ægteforening, thi i saa Fald kunde man gaa ud fra, at de Ægtefæller, der kom og bad om Kirkens Velsignelse, gjorde det af en indre Trang, af en virkelig religiøs Overbevisning, medens man nu overmaade vel ved, at som Forholdene er i en meget stor Del af Befolkningen, er Ønsket om kirkelig Vielse kun Udtryk for en tom Tradition og for en gammel Skik, der ikke har noget med virkelig religiøs Følelse at gøre eller i hvert Fald højst kan ligestilles med den religiøse Følelse, der optræder paa Jule-